

(file 0021)

Dag zuster,

Dag mevrouw.

(00.02)

Mag ik u vragen wie u bent ?

Ik ben Maria De Pourcq. Mijn kloosternaam is Zuster Marie Alice en ik behoor tot de congregatie van de zusters van de Kindsheid van Maria, kortom de Zusters van Spermalie genoemd.

(00.21)

Wanneer bent u geboren ?

Op 17 september 1933, hier te Brugge

(file 0022)

(00.01)

Welke opleiding hebt u gevolgd ?

Ik heb gestudeerd voor onderwijzeres in Sint-Andreas, hier in Brugge en later heb ik dan nog het diploma van logopediste behaald voor de centrale examencommissie te Brussel.

(00.18)

Waarom koos u eigenlijk voor die opleiding ?

Onderwijzeres, dat was de keuze van mijn overste en aangezien ik veel van kinderen houd, heb ik mij daar graag bij neergelegd.

Later heb ik dan wel de noodzaak gevoeld nog verder te studeren en zo ben ik logopediste geworden.

(00.44)

Hoe bent u in contact gekomen met deze congregatie waartoe u behoort ?

Ik heb de lagere school en het secundair onderwijs gevolgd in het pensionaat van Spermalie. Ik kende dus het instituut en verschillende religieuzen.

(01.04)

Waarom koos u om juist in deze congregatie in te treden?

Eigenlijk droomde ik aanvankelijk om missiezuster te worden, doch door het werk bij dove en blinde kinderen te leren kennen, vond ik dit ook missiewerk, maar dan hier ter plaatse.

(01.29)

Wanneer bent u ingetreden ?

Op 8 september 1952, enkele dagen voor mijn 19de verjaardag.

(01.40)

Welke specifieke taak kreeg u in de congregatie ?

Eerst deed ik 6 maand postulaat en 1 jaar noviciaat, waarna ik nog 4 jaar studeerde voor onderwijzeres. Pas na mijn studies begon mijn specifieke taak bij dove en blinde kinderen, jongens en meisjes. Ik werd lesgeefster en spraaklerares bij kleine dove kinderen doch daarnaast hield ik ook toezicht op de speelplaats, hielp ik in de eetzaal en ik was tevens inslaapster op de slaapzaal voor gehoorgestoorde meisjes van het secundair.

Daarbij kwam nog de wekelijkse busdienst; Ik ben jaren elke vrijdagavond en elke maandagmorgen meegereisd met de bus naar de kust en van de kust. Ik stond er wel niet alleen voor, hoor! want ook Eerwaarde Heer Georges Dekempe, zaliger, was begeleider op die bus,

(02.56)

Bent u in heel uw loopbaan in deze functie gebleven ?

Neen, ik ben later overgeschakeld naar de secundaire school en nadien ben ik dan nog directrice geworden in het Revalidatiecentrum.

(03.15)

Hoe was de structuur van Spermalie bij uw intrede ?

De structuur ?

Er was een klooster en er waren scholen, een lagere school voor dove en blinde jongens en meisjes, een beroepsschool voor dove en blinde jongens, en een beroepsschool voor dove en blinde meisjes.

(03.41)

Was er een directeur voor het geheel ?

Wel, de directeur van de zusters, toen in mijn tijd, kanunnik de Meester, later eerwaarde heer Vander Stichele, die werd tevens ook als de directeur van de kinderen beschouwd, dus zowel van internaat als van de scholen.

Maar officieel was er wel een zusterdirectrice van de lagere school voor dove en blinde jongens en meisjes, een zusterdirectrice voor de beroepsschool van dove en blinde meisjes en een priesterdirecteur voor de beroepsschool voor dove en blinde jongens.

(04.30)

Is deze structuur in de loop van uw loopbaan gewijzigd ?

Ja hoor! De blinde meisjes van de beroepsschool werden overgeheveld naar de jongensberoepsschool en zo ontstond in de jaren 60 reeds coïnstructie bij de blinden.

Ruim tien jaar later is dit ook gebeurd bij de dove leerlingen en kwam er zowel coïnstructie als coëducatie over de gehele lijn.

Daarbij, in 1971 denk ik, werd het internaat herdoopt tot MPI (d.i. medisch pedagogisch instituut), dat dan zijn aparte directie kreeg.

En ook werden V.Z.W.'s in het leven geroepen afzonderlijk voor de scholen, voor het MPI en voor het Revalidatiecentrum.

FILE 0023

Omschrijf eens de taken die u hebt uitgevoerd en zeg eens in welke periode en in welke afdelingen was dat ?

Vanaf 1 september 1958 werkte ik 4 jaar als onderwijzeres in de basisschool. Tevens

(file 0024)

(00.01)

was ik verantwoordelijk voor ontbijt en middagmaal in de eetzaal van dove en blinde meisjes, deed ik toezicht op de speelplaats en sliep ik 's nachts bij de grote dove meisjes.

Vanaf begin schooljaar 1962 werd ik spraakleraar en deed aan audiometrie terwijl mijn opdracht in het internaat verder liep natuurlijk.

Begin 1969 hielp ik bij de oprichting van het Revalidatiecentrum en werd er de eerste algemene directrice. Daarnaast gaf ik nog taalles en catechese in de secundaire school voor auditief gehandicapte meisjes en was verantwoordelijk voor het internaat bij deze meisjes. Dat was allemaal mogelijk doordat het revalidatie nog klein was.

Het Revalidatiecentrum bedoelt u zeker ?

Ja, ja, zeker, het Revalidatiecentrum was nog in het begin

Ik zou er geen werk genoeg hebben gehad !!! Later is dat weggevallen doch mijn inslaapdienst is gebleven tot zelfs na mijn oppensioenstelling.

(01.35)

En ook nog : ik ben gedurende 4 jaar 2 u per week lesgeefster geweest in gehoortraining, aan het Hoger Technisch Instituut, hier te Brugge.

(01.48)

Waren er mogelijkheden voor bijscholing en omscholing?

Absoluut, eerst was er de cursus, die men toen noemde : opvoeding voor abnormale kinderen, en een cursus voor spraakleraar. Dat gebeurde op de zaterdagmiddag bij de Broeders van Liefde in Zwijnaarde en in Gentbrugge. Intussen waren de studies voor logopedie ontstaan en door zelfstudie kon ik mij voorbereiden op het examen van de Centrale Jury te Brussel.

Wij gingen ook cursussen volgen in Nederland, in Sint-Michielsgestel en Vugt, waar we de taalmethode voor doven van priester Van Uden leerden, en ik ben ook met enkele collega's ook in Yoego-Slavië, in Zagreb, mij gaan verdiepen in de gehoor methode Guberina.

(02.57)

In uw tijd als leerkracht en logopediste, welke accommodatie en middelen kreeg u zoal toegewezen?

Eigenlijk hadden we een schat aan aanschouwelijkheidsmateriaal doch meestal was het zelf gemaakt. Stil aan, met de vooruitgang van de techniek en de elektronica kregen we modern materiaal.

Het begon met mijn broerpriester, die toen werkte in de vakschool en die voor mijn klas van het 2de studiejaar tafels maakte met versterkingsapparatuur. Daarna werden geleidelijk alle klassen aldus ingericht. Een grote omwenteling was het in gebruik nemen van de SUVAG-gehoorversterkers van Guberina, zowel in de klassen als bij de individuele spraakbehandeling.

(04.05)

Om terug te keren op uw loopbaan, durf ik het bijna niet te vragen hoe je uurrooster er uit zag en hoeveel u per dag u werkte... Ik zou eerder moeten vragen, welke uren was u vrij !

Ja, mijn dagen waren gevuld... maar wees gerust ... ik had toch nog tijd om te eten, om te bidden en om te slapen.

(file 0025)

(00.01)

De vakantie zal toch een welgekomen periode geweest zijn, denk ik

Ja, maar dan richtte ik reizen in voor de grote meisjes. We gingen op kamp naar Frankrijk, Spanje, Italië, Zwitserland, Oostenrijk, Duitsland, Ierland, Hongarije...

Heel Europa !

Ongeveer !

Maar hierbij werd ik geholpen door mijn broerpriester en door enkele personeelsleden. Het was allemaal vrijwilligerswerk doch voor iedereen waren het unieke belevenissen.

Zelfs de minder goede herinneringen, zoals het uitgerend legertentenkamp in Vogelzang, worden nog met de meeste smaak naverteld !

Daarnaast en eigenlijk daarna was er ook nog 14 dagen vakantie aan zee in Wenduine voor onze dove en blinde jonge kinderen. Toen logeerden wij bij de zusters van onze eigen congregatie en moesten we zelf ons potje niet koken.

Ha ! Er was ook nog het skiverlof. We zijn nog onder de krokusvakantie op skiverlof geweest maar dit was in samenwerking met de school.

Als er skiklassen werden ingericht onder het schooljaar, moest er daar nog les gegeven worden. en deden we het onder de krokusvakantie, dan konden we meer tijd aan het skiën besteden

(02.01)

U hebt veel kinderen gekend, doch u hebt ook wel met veel collega's samengewerkt, meen ik..

Inderdaad, ik heb samengewerkt met leerkrachten, opvoedend personeel, paramedici en directieleden. Eigenlijk kan ik ze niet tellen.

(02.18)

Werkte u toen al of niet in een samenwerkingsverband ?

Natuurlijk, stilletjes aan groeide dat.

Er was eerst de samenwerking met de collega's, later met de directieleden van de andere entiteiten en, niet te vergeten, met het eigen personeel van het Revalidatiecentrum.

(02.44)

Waren er ook externe samenwerkingsverbanden ? Zo ja, omschrijf die eens.

Ja, vooral als directrice van het Revalidatiecentrum was er een nauwe samenwerking met de collega-directeurs van de andere revalidatiecentra, en daarnaast was er nog de subsidiërende overheid die ons superviseerde.

(03.11)

Zuster, ik zie enorm veel veranderingen en evoluties in uw taak. Hoe bent u daarmee omgegaan ?

Ja, ho ! Heel simpel, alles is natuurlijk stilletjes aan gegroeid. Waar er nood was en er werd beroep op ons gedaan, werkten we aan oplossingen. Van mijn kant is er nooit een probleem geweest bij overschakeling.

(03.43)

En hoe bent u dan uiteindelijk in het Revalidatiecentrum beland ?

Dat is eerder bij toeval gebeurd. We kregen op school een doofblinde jongen - hij heette René - doch er was onvoldoende personeel om hem bij te staan. Bernard Legrand, een jonge logopedist die hier les gaf, suggereerde ons om subsidies aan te vragen voor personeel - zoals logopedisten - en dat kon indien de jongen in kwestie, ingeschreven werd in het Rijksfonds voor sociale reclassering van mindervaliden, dat intussen door de Staat was opgericht.

Dat deden we en zo is het Revalidatiecentrum geboren.

(04.39)

Weet u nog wanneer de stichtingsakte van het Rev. C. werd verleden ?

Ja, dat was op 1 januari 1969 en de stichters waren moeder Cecile van Quickelberghe, zuster Jean Marie Saelens en ikzelf.

(04.59)

Hoe komt het dat het Revalidatiecentrum zo'n succes werd ?

Ja, dat is tweërlei : er kwamen steeds meer patiënten, ook van buiten het instituut, en we konden beroep doen op bekwaam en vooral toegewijd personeel.

Onze patiënten zijn o.a. sterk aangegroeid toen de dovenschool van meisjes te Gent werd afgeschaft. We kregen er ineens een dertigtal bij die reeds ingeschreven waren in het Rijksfonds.

(file 0026)

(00.01)

Wie waren die patiënten uiteindelijk ?

Eerst hadden we de binnenpatiënten – onze eigen leerlingen – en er waren ook de buitenpatiënten, kinderen van buiten onze school die om behandeling kwamen voor spraakproblemen, psycho-motorische stoornissen en leerstoornissen.

Veel later zijn de binnenpatiënten geleidelijk weggevallen omdat er ook voorzieningen kwamen van Nationale Opvoeding en M.P.I.

Ik mag ook niet vergeten te vermelden : onze dienst AUDIOMETRIE werkte zowel voor kinderen als voor volwassen doven en slechthorenden.

(00.52)

En het personeel ? Wie waren dat ?

Vooraf logopedisten. Doch het beperkte zich niet alleen tot deze categorie, er waren nog meerdere soorten paramedici zoals bv. kinesisten, ergotherapeuten, naast psychologen, orthopedagogen, psychiaters, kinderartsen en zo meer...

(01.18)

Kon dit allemaal georganiseerd worden binnen de muren van Spermalie ?

Ha neen ! er moest wel ruimte geschapen worden.

Zo werd er gestart eerst met de bouw van 8 lokaaltjes naast een muur van de school ; later zijn die vergroot want men zat er werkelijk in opgesloten !

De ingang langs de Oliebaan is dan tot stand gekomen. Vroeger was daar een boerderij met varkenskotens, die omgevormd werden tot een timmerij en bakkerij. Doch die bakkerij ontplofte bij het in gebruik nemen - door een constructiefout. Men zou die niet meer herbouwen en zo konden wij van die plaatsruimte profiteren voor ons Centrum.

Toch dat nam geen vaart ! Eerst moest er toelating tot afbreken verkregen worden, en eens dit papier in handen, kon men vlug tot verbouwing overgaan. Het werd een gebouw van 3 verdiepingen, waar elke discipline zijn eigen lokalen kreeg.

We hadden steeds meer en meer ruimte nodig en we gingen dromen van een nieuw moderner en groter gebouw. Dat is intussen verwezenlijkt dichtbij het huidige A.Z. St.-Jan.

(03.00)

Ik wil het ook even hebben over de contacten – de menselijke contacten dan - in Spermalie. Hoe verliepen vb. de contacten met collega's en personeel ?

Goed ! Er waren individueel vriendschappelijke contacten en men werkte goed samen, denk ik, ja !
(03.21)

Bemerkte u een verschil in het begin en op het einde van uw loopbaan ?

Zeker, er is een enorme aangroei van lekenpersoneel geweest, doch ik heb altijd een goed contact met hen gehad, vind ik toch zelf.

(03.42)

En hoe verliepen de contacten met de leerlingen ?

Vriendschappelijk, licht afstandelijk, ja, en toch ook een beetje streng waar het de discipline betrof.
(03.57)

Had u ook nog contact met de leerlingen eens ze Spermalie verlaten hadden ?

Jawel, met de een meer dan met de ander natuurlijk, maar op bijeenkomsten zoals fancy-fair, schoolfeesten en dergelijke, was het steeds een blij weerzien van beide kanten.

(04.17)

Was er een verschil in het begin en op het einde van uw loopbaan ?

Ja, heel zeker, ook door het feit dat ik in het begin van mijn loopbaan bij jongere kinderen stond en later overgeschakeld ben naar adolescentie meisjes. Bij hen groeide dan meer een vertrouwensrelatie.

(04.44)

En hoe verliepen de contacten met de ouders?

Sommige ouders brachten zelf hun kinderen naar het instituut en zo had men dan met deze ouders regelmatig contact. Dat ging er gemoedelijk aan toe.

Er is ook een officiële oudervereniging gekomen die meer contacten tussen ouders en personeel meebracht.

(05.14)

Welke waren zoal de verwachtingen van de ouders ? En hoe werden die door het personeel ervaren ?

Ja, die verwachtingen waren heel verschillend ; sommigen verwachten grote vorderingen bij hun kinderen en anderen waren al tevreden als hun kinderen zich gelukkig voelden.

En het personeel trachtte zich meestal – in de mate van het mogelijke - te schikken naar de ouders.

En door de regelmatige contacten kon men eens iets uitpraten en elkaar beter begrijpen.

(05.57)

Was er een verschil in dit contact tussen het begin en het einde van uw loopbaan ?

Ja ja, een deel van de ouders werden mondiger en veeleisender, maar dat was positief, vind ik. Zo bv. ijverden ze om nieuwe gehoorapparatuur en konden ze bekomen dat de Nationale Loterij, op voorspraak van koningin Fabiola, ons een stel SUVAGS schonk.

Prima !

(06.30)

Herinnert u zich nog speciaal bijzondere gebeurtenissen ? bepaalde kinderen ? Sommige collega's ?

Oei, oei ...! Dat zou een lang verhaal worden.

Mag ik misschien dat een andere keer vertellen ?

Ik blijf voorlopig toch op mijn honger zitten, maar ik zal niet aandringen.

Toch nog één vraag !

(6.52)

Hoe kijkt u vandaag naar Spermalie ? en

Wat denkt u over de nieuwste evoluties binnen Spermalie.

Spermalie is steeds gegroeid en is zeer groot geworden en er is ook veel know-how aanwezig.

Thans focust men zich op de grote noden van zwaar meervoudig sensorieel gehandicapten enerzijds en jongeren met autisme-spectrumstoornis anderzijds; en er is ook nog de volwassenenzorg die steeds uitbreidt.

Dat vind ik een zinvolle opdracht voor de toekomst !

Inderdaad ! Zuster, ik dank u voor het interview.

Graag gedaan !
(07.46)